Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 12. februára 2026*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 49 ZFEÚ – Sloboda usadiť sa – Pôsobnosť – Hospodárska činnosť – Uznávanie odborných kvalifikácií – Smernica 2005/36/ES – Článok 53 – Jazykové znalosti – Vnútroštátna právna úprava stanovujúca požiadavku ovládania úradného jazyka pre učiteľov a administratívnych pracovníkov zamestnaných v súkromnom vzdelávacom zariadení, ktorí sú v pravidelnej komunikácii s verejnosťou a správnymi orgánmi – Článok 4 ods. 2 ZEÚ – Národná identita členského štátu – Ochrana a podpora úradného jazyka členského štátu – Súkromné vzdelávacie zariadenie poskytujúce medzinárodné vzdelávacie programy – Podmienka nevyhnutnosti – Zásada proporcionality – Požiadavka ovládania úradného jazyka bez možnosti výnimky alebo úľavy“

Vo veci C-48/24,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Najvyšší správny súd Litvy) z 24. januára 2024 a doručený Súdnemu dvoru 25. januára 2024, ktorý súvisí s konaním

VšĮ „Vilniaus tarptautinė mokykla“

proti

Valstybinė kalbos inspekcija,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory F. Biltgen, podpredseda Súdneho dvora T. von Danwitz (spravodajca), sudcovia I. Ziemele, A. Kumin a S. Gervasoni,

generálny advokát: N. Emiliou,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– litovská vláda, v zastúpení: K. Dieninis, S. Grigonis a V. Kazlauskaitė-Švenčionienė, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: litovčina.

– lotyšská vláda, v zastúpení: J. Davidoviča, K Pommere a S. Zābele, splnomocnené zástupkyne,

– holandská vláda, v zastúpení: E. M. M. Besselink a M. K. Bulterman, splnomocnené zástupkyne,

– Európska komisia, v zastúpení: L. Armati, G. Meeßen a A. Steiblytė, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 10. júla 2025,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 49 ZFEÚ a článku 53 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES zo 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií (Ú. v. ES L 255, 2005, s. 22), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2013/55/EÚ z 20. novembra 2013 (Ú. v. EÚ L 354, 2013, s. 132) (ďalej len „smernica 2005/36“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi VšĮ „Vilniaus tarptautinė mokykla“ (medzinárodná škola vo Vilniuse, Litva) (ďalej len „VTM“) a Valstybinė kalbos inspekcija (štátna jazyková inšpekcia, Litva) (ďalej len „VKI“) týkajúceho sa požiadavky, aby VTM zabezpečila, že jej učitelia a administratívni pracovníci úspešne absolvujú skúšku potvrdzujúcu určitú úroveň ovládania litovského jazyka.

Právny rámec

Právo Únie

3 Odôvodnenie 26 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/55/EÚ z 20. novembra 2013, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2005/36/ES o uznávaní odborných kvalifikácií a nariadenie (EÚ) č. 1024/2012 o administratívnej spolupráci prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu („nariadenie IMI“) (Ú. v. EÚ L 354, 2013, s. 132), uvádza:

„V smernici 2005/36/ES sa už odborníkom stanovuje povinnosť mať potrebné jazykové znalosti. Preskúmanie uplatňovania tejto povinnosti ukázalo, že je potrebné objasniť úlohu príslušných orgánov a zamestnávateľov, najmä v záujme lepšieho zaistenia bezpečnosti pacientov. Príslušné orgány by mali mať možnosť na uplatňovanie kontrol jazykových znalostí po uznaní odborných kvalifikácií. Pre povolania, ktoré majú vplyv na bezpečnosť pacienta, je dôležité to, aby sa kontroly jazykových znalostí podľa smernice 2005/36/ES uplatňovali ešte predtým, ako odborník začne vykonávať povolanie v hostiteľskom členskom štáte. Kontrola znalosti jazyka by však mala byť primeraná a potrebná pre príslušné povolania a nemala by sa zameriavať na vylúčenie odborníkov z trhu práce v hostiteľskom členskom štáte. … Zamestnávatelia by takisto mali mať dôležitú úlohu pri zisťovaní jazykových znalostí potrebných na výkon odborných činností na ich pracoviskách.“

4 Článok 2 ods. 1 prvý pododsek smernice 2005/36 stanovuje:

„Táto smernica sa uplatňuje voči všetkým štátnym príslušníkom členského štátu, ktorí si želajú vykonávať regulované povolanie, vrátane tých, ktorí patria k slobodným povolaniam, v inom členskom štáte, ako je členský štát, v ktorom získali svoje odborné kvalifikácie, či už ako samostatne zárobkovo činná osoba alebo ako zamestnanec.“

5 Článok 53 tejto smernice, nazvaný „Znalosť jazykov“, v odsekoch 1 až 3 stanovuje:

„1. Odborníci využívajúci uznávanie odbornej kvalifikácie majú znalosť jazykov potrebnú na výkon povolania v hostiteľskom členskom štáte.

2. Členský štát zabezpečí, aby všetky kontroly, ktoré vykonáva príslušný orgán pre kontrolu dodržiavania povinnosti podľa odseku 1, alebo ktoré sa vykonávajú pod jeho dohľadom, boli obmedzené na znalosť jedného úradného jazyka hostiteľského členského štátu alebo administratívneho jazyka hostiteľského členského štátu za predpokladu, že je aj úradným jazykom Únie.

3. Kontroly vykonávané v súlade s odsekom 2 možno používať vtedy, ak má výkon povolania súvislosť s bezpečnosťou pacientov. Kontroly sa môžu využiť v súvislosti s inými povolaniami v prípadoch, keď existujú vážne a konkrétne pochybnosti o dostatočných odborných jazykových znalostiach vo vzťahu k odborným činnostiam, ktoré zamýšľa vykonávať.

Kontroly sa môžu vykonávať len po vydaní európskeho profesijného preukazu v súlade s článkom 4d alebo podľa okolností po uznaní odbornej kvalifikácie.“

Litovské právo

Ústava Litovskej republiky

6 Článok 14 Lietuvos Respublikos Konstitucija (Ústava Litovskej republiky) stanovuje, že úradným jazykom je litovčina.

Zákon o úradnom jazyku a uznesenie č. 1688

7 Ustanovenie § 2 Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymas Nr. I-779 (zákon č. I-779 Litovskej republiky o úradnom jazyku) z 31. januára 1995 (Žin., 1995, č. 15-344, ďalej len „zákon o úradnom jazyku“) stanovuje:

„Úradným jazykom Litovskej republiky je litovčina.“

8 Ustanovenie § 6 tohto zákona stanovuje:

„Vedúci pracovníci, úradníci a zamestnanci orgánov, inštitúcií a verejných zariadení, ako aj vedúci pracovníci, úradníci a zamestnanci orgánov činných v trestnom konaní, polície, komunikácií, verejnej dopravy, verejného zdravia a sociálnej ochrany a iných verejných služieb musia ovládať úradný jazyk na úrovni zodpovedajúcej kategórii jazykových znalostí stanovenej vládou Litovskej republiky.“

9 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų patvirtinimo ir įgyvendinimo Nr. 1688 (uznesenie vlády Litovskej republiky č. 1688 o schválení a uplatňovaní kategórií ovládania úradného jazyka) z 24. decembra 2003 (Žin., 2003, č. 123-5618), bolo prijaté na základe § 6 zákona o úradnom jazyku.

10 Body 2 až 4 tohto uznesenia, v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti sporu vo veci samej (ďalej len „uznesenie č. 1688“), stanovujú:

„2. Vedúci pracovníci verejných orgánov a inštitúcií, vzdelávacích zariadení, ktoré sú úplne alebo čiastočne závislé od štátu alebo obcí, orgánov regionálneho rozvoja a iných verejných orgánov, vypracujú zoznam pracovných miest úradníkov a štátnych zamestnancov a zamestnancov platených zo štátneho rozpočtu alebo z rozpočtu obcí alebo iných verejných prostriedkov, pre ktoré sa vyžaduje určitá kategória ovládania úradného jazyka.

3. Odporúča sa, aby vedúci pracovníci verejných subjektov, združení, podnikov, inštitúcií a orgánov, okrem tých, ktoré sú uvedené v bode 2 tohto uznesenia, stanovili kategóriu ovládania úradného jazyka požadovanú pre všetky pracovné miesta, ktorých popis zahŕňa kontakt s verejnosťou, ako aj vypracovávanie a spracovávanie dokumentov, a aby vypracovali zoznam týchto funkcií.

4. Požiadavka ovládania úradného jazyka určitej kategórie sa nevzťahuje na zahraničných zamestnancov, ktorí majú alebo mali dočasnú ochranu v Litve, a to počas dvoch rokov od udelenia uvedenej dočasnej ochrany.“

11 Body 2, 5, 6 a 8 opisu kategórií ovládania úradného jazyka a ich vykonávacích pravidiel, ako sú stanovené v uznesení č. 1688, uvádzajú:

„2. Kategória ovládania úradného jazyka umožňuje potvrdiť úroveň znalostí tohto jazyka, ktorú má daná osoba. …

…

5. Je stanovených šesť úrovní ovládania litovského jazyka (od najnižšej, A1, po najpokročilejšiu, C2):

…

5.3. úroveň ovládania litovského jazyka B1 (‚hraničná úroveň ‘) (nezávislý používateľ). Používateľ dokáže porozumieť ústnym alebo písomným textom týkajúcim sa známych tém, hovoriť o rôznych témach týkajúcich sa každodenného života alebo práce, rozprávať o zážitkoch, udalostiach, vyjadriť svoje sny, nádeje alebo túžby, stručne vysvetliť svoje názory alebo plány, vyplniť formuláre, napísať krátke texty o témach týkajúcich sa každodenného života alebo práce, napísať jednoduchý a súvislý text o témach, ktoré sú mu známe alebo ktoré ho osobne zaujímajú. Je tiež schopný rozumieť hovorenej reči, písaným textom a komunikovať;

6. Sú stanovené tri kategórie úrovne úradného jazyka (od najnižšej, kategórie I, po najvyššiu, kategóriu III):

…

6.2 …kategória II ovládania úradného jazyka zodpovedá úrovni znalosti litovčiny B1 (požiadavky zodpovedajúce tejto úrovni sú uvedené v bode 5.3 tohto opisu);

…

8. Pracovníci, úradníci a štátni zamestnanci v oblasti vzdelávania, kultúry, zdravotníctva, sociálnej ochrany a iných odvetviach, ktorí musia preukázať minimálne vysokoškolské vzdelanie iného ako univerzitného charakteru, diplom odborného vysokoškolského vzdelania získaný pred rokom 2009 alebo diplom stredného odborného vzdelania získaný pred rokom 1995, musia ovládať litovský jazyk kategórie II, ak ich pracovné povinnosti predpokladajú pravidelnú komunikáciu s verejnosťou a/alebo spracovanie štandardných formulárov (s výnimkou učiteľov, ktorí vyučujú v úradnom jazyku).“

Zákon o vzdelávaní a nariadenie č. V-774, ktorým sa schvaľuje opis požiadaviek na kvalifikáciu učiteľov

12 Ustanovenie § 2 bodu 2 Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas Nr. I-1489 (zákon Litovskej republiky č. I-1489 o vzdelávaní) z 25. júna 1991 (Lietuvos aidas, 1991, č. 153 – 0), v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti sporu vo veci samej (ďalej len „zákon o vzdelávaní“), stanovuje, že pojem „všeobecné vzdelávanie“ sa vzťahuje na základné, nižšie stredné a vyššie stredné vzdelávanie.

13 Ustanovenie § 48 zákona o vzdelávaní v odseku 1 stanovuje zoznam osôb oprávnených vykonávať učiteľské povolanie a v odseku 3 spresňuje, že učitelia uvedení v odseku 1 „musia spĺňať kvalifikačné požiadavky stanovené ministrom školstva a vedy“. Ten istý § 48 v odseku 4 stanovuje:

„Každá osoba, ktorá v členskom štáte alebo vo Švajčiarskej konfederácii získala kvalifikáciu, ktorá bola uznaná v súlade s Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymas [(zákon č. X-1478 Litovskej republiky o uznávaní odborných kvalifikácií) z 3. apríla 2008 (Žin., 2008, č. 47-1747)] a ktorá spĺňa podmienky stanovené v odsekoch 1 a 3 tohto §, môže vykonávať povolanie učiteľa v Litve.“

14 Ustanovenie § 72 zákona o vzdelávaní, nazvaný „Vykonávanie vzdelávacích programov cudzích štátov a medzinárodných organizácií“, v odsekoch 1 a 3 stanovuje:

„1. Školy cudzích štátov a medzinárodných organizácií (okrem vysokoškolských škôl) sú v Litovskej republike zriadené a fungujú pod podmienkou a spôsobom stanoveným v tomto zákone, v medzinárodných dohodách uzavretých Litovskou republikou, ako aj v iných zákonoch, nariadeniach alebo správnych predpisoch. Vzdelávacie programy cudzích štátov a medzinárodných organizácií (okrem vysokých škôl) môžu byť poskytované (alebo pozastavené) v súlade s podmienkami stanovenými vládou na základe písomného povolenia ministra školstva a vedy.

…

3. Vzdelávacie programy cudzích štátov a medzinárodných organizácií môžu byť v litovských školách poskytované v inom jazyku ako litovčine. Osoby, ktoré absolvovali v Litve vzdelávací program cudzieho štátu alebo medzinárodnej organizácie, získajú od tohto cudzieho štátu alebo medzinárodnej organizácie po ukončení štúdia príslušný diplom.“

15 Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministras isakymas Nr. V-774 Dėl Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo patvirtinimo (nariadenie č. V-774 ministra školstva, vedy a športu Litovskej republiky, ktorým sa schvaľuje opis požiadaviek týkajúcich sa kvalifikácie učiteľov) z 29. augusta 2014 (TAR, 2014, č. 2014-11394), bolo prijaté na základe § 48 zákona o vzdelávaní. Bod 7 tohto opisu požiadaviek v znení uplatniteľnom na skutkový stav vo veci samej stanovuje:

„Učitelia vykonávajúci činnosť v rámci všeobecného vzdelávania, odborného vzdelávania a neformálneho vzdelávania musia mať úroveň ovládania litovského jazyka zodpovedajúcu kategóriám ovládania úradného jazyka schváleným uznesením [č. 1688];…“

Uznesenie č. 649, ktorým sa schvaľuje postup udeľovania, pozastavenia a zrušenia povolenia na poskytovanie vzdelávacích programov cudzích štátov a medzinárodných organizácií (s výnimkou vysokoškolského vzdelávania)

16 Bod 26 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 649 Dėl sutikimo vykdyti užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) išdavimo, galiojimo sustabdymo ir galiojimo panaikinimo tvarkos aprašo patvirtinimo [uznesenie č. 649 vlády Litovskej republiky, ktorým sa schvaľuje postup udeľovania, pozastavovania a zrušenia povolenia na poskytovanie vzdelávacích programov cudzích štátov a medzinárodných organizácií (s výnimkou vysokoškolského vzdelávania)] zo 6. júna 2012 (Žin., 2012, č. 66-3343), v znení uplatniteľnom na skutkový stav sporu vo veci samej, stanovuje:

„26. Držiteľ povolenia, ktorý poskytuje vzdelávací program cudzieho štátu alebo medzinárodnej organizácie [(ďalej len ‚vzdelávací program‘)] stanovený v uvedenom povolení, musí:

26.1. kontrolovať znalosti úradného jazyka v súlade so všeobecnými programami schválenými ministrom školstva a vedy;

26.2. … zabezpečiť, aby odborná príprava a kvalifikácia učiteľov a poskytovateľov vzdelávacích služieb spĺňali požiadavky stanovené vo [vzdelávacom programe];

26.3. dodržiavať požiadavky litovského zákona o vzdelávaní a iných právnych predpisov;

26.4. na požiadanie poskytovať kontrolným orgánom dokumenty a údaje týkajúce sa poskytovania [vzdelávacieho programu] a umožniť ich overenie;

…“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

17 VTM, súkromné vzdelávacie zariadenie založené litovskou štátnou príslušníčkou, vykonáva svoju činnosť v Litve od roku 2004. V čase skutkových okolností sporu vo veci samej vlastnila 49,96 % jej základného imania fínska štátna príslušníčka, 25,02 % dánska štátna príslušníčka a 25,02 % štátna príslušníčka Spojených štátov amerických.

18 VTM získala potrebné administratívne povolenia na poskytovanie programu International Baccalaureate pre prvý a druhý stupeň, ako aj programu stredoškolského vzdelávania „Cambridge International AS/A levels“ v anglickom jazyku.

19 V dňoch 19. a 25. mája 2022 VKI vykonala kontrolu vo VTM s cieľom overiť, či VTM dodržiava požiadavky stanovené zákonom o úradnom jazyku a uznesením č. 1688. V rámci tejto kontroly konštatovala, že osemnásť zamestnancov VTM, vrátane riaditeľky, jej zástupkyne zodpovednej za vzdelávanie, sociálnej pedagogičky a pätnástich učiteľov, neuspelo v jazykovej skúške zodpovedajúcej kategórii II ovládania úradného jazyka, ako je definovaná uznesením č. 1688, alebo nepredložili požadované dokumenty. Z týchto osemnástich zamestnancov boli piati štátnymi príslušníkmi členských štátov, zatiaľ čo ostatní trinásti boli štátnymi príslušníkmi tretích štátov.

20 Za týchto podmienok VKI prostredníctvom príkazu z 26. mája 2022 nariadila VTM, aby zabezpečila, že uvedení zamestnanci úspešne absolvujú túto jazykovú skúšku najneskôr do 2. februára 2023, pričom príslušný orgán o tom má byť informovaný najneskôr do 9. februára 2023. VKI tiež informovala VTM, že nesplnenie týchto požiadaviek bude sankcionované v súlade s podmienkami stanovenými litovskou právnou úpravou (ďalej len „uznesenie z 26. mája 2022“).

21 VTM podala na Vilniaus apygardos administracinis teismas (Krajský správny súd Vilnius, Litva) žalobu, ktorou sa domáhala zrušenia uznesenia z 26. mája 2022.

22 Keďže táto žaloba bola zamietnutá, VTM podala odvolanie na Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Najvyšší správny súd Litvy), vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

23 Tento súd sa v prvom rade pýta, či situácia, o ktorú ide vo veci samej, patrí do pôsobnosti článku 49 ZFEÚ. V tejto súvislosti uvádza, že hoci má VTM sídlo v Litve a bola založená litovskou štátnou príslušníčkou, jej základné imanie vlastnia sčasti štátni príslušníci iných členských štátov než Litovskej republiky. Dodáva, že VTM poskytuje svoje vzdelávacie programy za odplatu. Ďalej za predpokladu, že by sa na takúto situáciu uplatňoval článok 49 ZFEÚ, sa vnútroštátny súd pýta, či je obmedzenie slobody usadiť sa vyplývajúce z litovskej právnej úpravy odôvodnené naliehavým dôvodom všeobecného záujmu a či je v súlade so zásadou proporcionality, pričom osobitne zdôrazňuje, že táto právna úprava neobsahuje žiadnu výnimku z jazykovej požiadavky, ktorú stanovuje. Napokon si kladie otázku, či smernica 2005/36 umožňuje uplatniť takúto požiadavku na zamestnancov takej medzinárodnej školy, akou je VTM, ktorí vykonávajú regulované povolanie.

24 Za týchto podmienok Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Najvyšší správny súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 49 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že do jeho pôsobnosti patrí požiadavka stanovená vo vnútroštátnom práve týkajúca sa ovládania úradného jazyka, ktorá sa uplatňuje na administratívnych pracovníkov a učiteľov vzdelávacieho zariadenia založeného súkromnou fyzickou osobou, pričom toto zariadenie poskytuje medzinárodný program sekundárneho vzdelávania a programy International Baccalaureate pre prvý a druhý stupeň?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, má sa článok 49 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ako je právna úprava v prejednávanej veci, podľa ktorej sa požiadavka týkajúca sa ovládania úradného jazyka uplatňuje bez výnimky, po prvé na všetkých učiteľov pracujúcich vo vzdelávacom zariadení založenom súkromnou fyzickou osobou, ktoré poskytuje medzinárodný program sekundárneho vzdelávania a programy International

Baccalaureate pre prvý a druhý stupeň, a po druhé na administratívnych pracovníkov takéhoto vzdelávacieho zariadenia bez… ohľadu na okolnosti špecifické pre činnosť dotknutého vzdelávacieho zariadenia?

3. Má sa článok 53 smernice [2005/36] vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ako je právna úprava v prejednávanej veci, podľa ktorej sa požiadavka týkajúca sa ovládania úradného jazyka uplatňuje bez výnimky na všetkých učiteľov pracujúcich vo vzdelávacom zariadení založenom súkromnou fyzickou osobou, ktoré poskytuje medzinárodný program sekundárneho vzdelávania a programy International Baccalaureate pre prvý a druhý stupeň, bez… ohľadu na okolnosti špecifické pre činnosť dotknutého vzdelávacieho zariadenia?“

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

25 Litovská vláda tvrdí, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný z dôvodu, že litovské právo nekladie požiadavku ovládania litovského jazyka učiteľom súkromných vzdelávacích zariadení, ako je VTM, ktoré poskytujú medzinárodný program sekundárneho vzdelávania a programy International Baccalaureate pre prvý a druhý stupeň. Otázky položené vnútroštátnym súdom tak nemajú nijakú súvislosť s existenciou a predmetom sporu vo veci samej a výklad práva Únie, ktorého sa týkajú tieto otázky, nie je nevyhnutný na vyriešenie tohto sporu.

26 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že prezumpciu relevantnosti, ktorá sa vzťahuje na otázky týkajúce sa výkladu práva Únie položené vnútroštátnym súdom v rámci právnej úpravy a skutkových okolností, ktoré tento súd vymedzí na vlastnú zodpovednosť a ktorých správnosť Súdnemu dvoru neprináleží overovať, nemožno vyvrátiť tvrdeniami spochybňujúcimi výklad vnútroštátneho práva podaný vnútroštátnym súdom, keďže tento súd má ako jediný právomoc vykladať a uplatňovať toto právo (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. septembra 2018, OTP Bank a OTP Faktoring, C-51/17, EU:C:2018:750, bod 41).

27 Vnútroštátny súd okrem toho vo svojej odpovedi na žiadosť o informácie, ktorú mu zaslal Súdny dvor 12. decembra 2024, na základe podrobnej analýzy ustanovení svojho vnútroštátneho práva potvrdil, že sa na všetkých učiteľov a administratívnych pracovníkov, ktorí sú v pravidelnej komunikácii s verejnosťou a správnymi orgánmi takých vzdelávacích zariadení, akou je VTM, vzťahuje požiadavka ovládania litovského jazyka.

28 Z toho vyplýva, že tento návrh na začatie prejudiciálneho konania je prípustný.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

29 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 49 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že sa uplatňuje na situáciu súkromného vzdelávacieho zariadenia so sídlom v členskom štáte, na ktorej základnom imaní majú štátni príslušníci iných členských štátov podiel, ak toto zariadenie poskytuje v členskom štáte, v ktorom má sídlo, medzinárodný program sekundárneho vzdelávania a programy International Baccalaureate pre prvý a druhý stupeň.

30 V tejto súvislosti článok 49 ZFEÚ vo svojom druhom odseku uvádza, že sloboda usadiť sa zahŕňa aj právo zahájiť a vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť, založiť a viesť podniky, najmä spoločnosti v zmysle druhého pododseku článku 54 ZFEÚ, za podmienok stanovených pre vlastných štátnych príslušníkov právom štátu, v ktorom dochádza k usadeniu sa, pokiaľ ustanovenia kapitoly o pohybe kapitálu nestanovujú inak.

31 Je ustálenou judikatúrou, že pojem „usadenie sa“ v zmysle Zmluvy o FEÚ má veľmi širokú pôsobnosť a zahŕňa možnosť štátneho príslušníka členského štátu zúčastniť sa stabilne a nepretržite na hospodárskom živote členského štátu, ktorý nie je jeho členským štátom pôvodu, a mať z toho prospech [rozsudok zo 4. októbra 2024, Litva a i./Parlament a Rada (Balík mobility), C-541/20 až C-555/20, EU:C:2024:818, bod 363, ako aj citovaná judikatúra].

32 Tento pojem tak zahŕňa skutočný výkon hospodárskej činnosti prostredníctvom stálej prevádzkarne v hostiteľskom členskom štáte na neurčitú dobu. V dôsledku toho predpokladá skutočné usadenie sa dotknutého subjektu v tomto členskom štáte a výkon skutočnej hospodárskej činnosti v tomto štáte [rozsudok zo 4. októbra 2024, Litva a i./Parlament a Rada (Balík mobility), C-541/20 až C-555/20, EU:C:2024:818, bod 364].

33 Súdny dvor už rozhodol, že sloboda usadiť sa zahŕňa situáciu, keď štátny príslušník členského štátu nadobudne podiel na základnom imaní spoločnosti so sídlom v inom členskom štáte, ktorý mu dáva určitý vplyv na rozhodnutia tejto spoločnosti a umožňuje mu určovať jej činnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. decembra 2016, AGET Iraklis, C-201/15, EU:C:2016:972, bod 46 a citovanú judikatúru).

34 V prejednávanej veci je nesporné, že základné imanie VTM, ktorá má sídlo v Litve a ktorá tam stabilne a nepretržite poskytuje vzdelávacie programy, bolo ku dňu prijatia uznesenia z 26. mája 2022, okrem iného vlastníctvom fínskej štátnej príslušníčky v podiele 49,96 % a dánskej štátnej príslušníčky v podiele 25,02 %, čo v zásade týmto štátnym príslušníčkam umožnilo vykonávať istý vplyv na rozhodnutia a činnosti tohto vzdelávacieho zariadenia (pozri analogicky rozsudok z 22. decembra 2008, Truck Center, C-282/07, EU:C:2008:762, body 28 a 29).

35 Z toho vyplýva, že situácia, o ktorú ide vo veci samej, môže spadať pod článok 49 ZFEÚ, pokiaľ sa v súlade s judikatúrou citovanou v bode 31 tohto rozsudku preukáže, že VTM skutočne vykonáva hospodársku činnosť prostredníctvom svojho zariadenia nachádzajúceho sa v Litve.

36 Hoci sa však vnútroštátny súd pýta len na výklad článku 49 ZFEÚ, holandská vláda sa domnieva, že situáciu, o ktorú ide vo veci samej, treba preskúmať z hľadiska článku 45 ZFEÚ, keďže od pracovníkov VTM sa vyžaduje ovládanie litovského jazyka.

37 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že ak sa vnútroštátne opatrenie týka súčasne viacerých základných slobôd, Súdny dvor v zásade preskúma opatrenie len z hľadiska jednej z týchto slobôd, ak sa za okolností prejednávaného prípadu ukáže, že ostatné slobody sú vo vzťahu k prvej úplne sekundárne a možno ich posudzovať spolu s ňou. Na účely určenia základnej slobody, ktorá prevažuje, je nutné zohľadniť predmet dotknutej právnej úpravy, ako aj prípadne skutkové okolnosti týkajúce sa sporu vo veci samej (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júna 2020, KOB, C-206/19, EU:C:2020:463, body 23 a 25, ako aj rozsudok zo 7. septembra 2022, Cilevičs a i., C-391/20, EU:C:2022:638, body 50 a 51, ako aj citovanú judikatúru).

38 Okrem toho Súdny dvor konštatoval, že hoci je zrejmé, že práva na voľný pohyb stanovené v článku 45 ZFEÚ môžu uplatňovať pracovníci, zo znenia uvedeného článku nevyplýva, že by sa týchto práv nemohli domáhať iné osoby, najmä zamestnanci. Aby bolo právo pracovníkov byť prijatý do zamestnania a vykonávať toto zamestnanie bez diskriminácie účinné a užitočné, musí byť nevyhnutne doplnené právom zamestnávateľa prijať ich do zamestnania v súlade s pravidlami v oblasti voľného pohybu pracovníkov (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 7. mája 1998, Clean Car Autoservice, C-350/96, EU:C:1998:205, body 19 a 20, ako aj z 13. decembra 2012, Caves Krier Frères, C-379/11, EU:C:2012:798, bod 28).

39 Okrem skutočnosti, že žalobu vo veci samej podala VTM z vlastnej iniciatívy, z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva a bez toho, aby to bolo spochybnené v pripomienkach predložených Súdnemu dvoru, že uznesenie z 26. mája 2022, ktoré je predmetom tejto žaloby, nebolo adresované osemnástim dotknutým pracovníkom, ale samotnej VTM, ktorej VKI vytýkala, že nesplnila svoju povinnosť zabezpečiť, aby jej pracovníci spĺňali požiadavku ovládania litovského jazyka, ako to stanovuje vnútroštátna právna úprava. Podľa tejto právnej úpravy je totiž držiteľ povolenia na poskytovanie vzdelávacích programov cudzích štátov a medzinárodných organizácií povinný najmä kontrolovať znalosti úradného jazyka v súlade so všeobecnými programami schválenými ministrom školstva a vedy, zabezpečiť, aby odborná príprava, ako aj kvalifikácia učiteľov a poskytovateľov vzdelávacích služieb spĺňali požiadavky stanovené vo vzdelávacom programe, dodržiavať požiadavky zákona o vzdelávaní a iných právnych predpisov, ako aj na požiadanie poskytnúť kontrolným orgánom dokumenty a údaje týkajúce sa poskytovania vzdelávacieho programu a umožniť ich overenie.

40 Napokon návrh na začatie prejudiciálneho konania neuvádza, že VTM sa pred vnútroštátnym súdom dovoláva svojho práva zamestnať svojich pracovníkov v súlade s pravidlami v oblasti voľného pohybu pracovníkov.

41 Vzhľadom na predmet vnútroštátnej právnej úpravy, o akú ide vo veci samej, ako aj na predmet sporu vo veci samej, treba tento spor posúdiť z hľadiska článku 49 ZFEÚ.

42 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že poskytovanie vysokoškolských vzdelávacích programov za odplatu je hospodárskou činnosťou, na ktorú sa vzťahuje kapitola 2 hlavy IV tretej časti ZFEÚ týkajúca sa práva usadiť sa, ak túto činnosť vykonáva štátny príslušník jedného členského štátu v inom členskom štáte, stabilne a nepretržite z hlavného alebo vedľajšieho zariadenia v tomto inom členskom štáte (rozsudok zo 7. septembra 2022, Cilevičs a i., C-391/20, EU:C:2022:638, bod 52, ako aj citovaná judikatúra). Keďže kvalifikácia vzdelávacej činnosti ako hospodárskej činnosti závisí od toho, či sa vzdelávanie poskytuje za odplatu, a nie od stupňa vzdelávania, s ktorým súvisí, táto judikatúra sa analogicky uplatňuje na organizovanie kurzov vzdelávania prvého a druhého stupňa, ako aj stredoškolského vzdelávania za odplatu, ktoré realizuje súkromné vzdelávacie zariadenie so sídlom v členskom štáte a na ktorého základnom imaní má štátny príslušník iného členského štátu podiel, ktorý mu dáva určitý vplyv na jeho rozhodnutia a umožňuje mu určovať jeho činnosti.

43 V prejednávanej veci teda prináleží vnútroštátnemu súdu, aby preskúmal, či sú vzdelávacie programy, ktoré VTM poskytuje, organizované za odplatu.

44 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 49 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že sa uplatňuje na situáciu súkromného vzdelávacieho zariadenia so sídlom v členskom štáte a na ktorého základnom imaní má štátny príslušník iného členského štátu podiel,

ktorý mu dáva určitý vplyv na jeho rozhodnutia a umožňuje mu určovať jeho činnosti, ak toto zariadenie v členskom štáte, v ktorom má sídlo, poskytuje za odplatu medzinárodný program sekundárneho vzdelávania, ako aj programy International Baccalaureate pre prvý a druhý stupeň.

O druhej otázke

45 Na úvod treba uviesť, že litovská právna úprava ukladá súkromným vzdelávacím zariadeniam povinnosť overiť, či ich učitelia a ich administratívni pracovníci, ktorí sú v pravidelnej komunikácii s verejnosťou a správnymi orgánmi, ovládajú litovský jazyk kategórie II, čo zodpovedá schopnosti týchto osôb najmä porozumieť ústnym alebo písomným textom týkajúcim sa známych tém, hovoriť o rôznych témach týkajúcich sa každodenného života alebo práce alebo napísať jednoduchý a súvislý text o témach, ktoré sú im známe.

46 Svojou druhou otázkou sa tak vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 49 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že v situácii, ktorá spadá do jeho pôsobnosti, bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej súkromné vzdelávacie zariadenie, ktoré poskytuje v jazyku, ktorý nie je úradným jazykom tohto členského štátu, medzinárodný program sekundárneho vzdelávania a programy International Baccalaureate pre prvý a druhý stupeň, je povinné overiť, či jeho učitelia a jeho administratívni pracovníci, ktorí sú v pravidelnej komunikácii s verejnosťou a správnymi orgánmi, spĺňajú požiadavku ovládania tohto úradného jazyka na stredne pokročilej úrovni.

O existencii obmedzenia slobody zaručenej v článku 49 ZFEÚ

47 Podľa článku 6 ZFEÚ má Únia právomoc vykonávať činnosti na podporu, koordináciu alebo doplnenie činnosti členských štátov najmä v oblasti vzdelávania. Hoci právo Únie nezasahuje do tejto právomoci členských štátov, pokiaľ ide jednak o obsah výučby a organizáciu vzdelávacieho systému, ako aj ich kultúrnu a jazykovú rozmanitosť, a jednak o obsah a organizáciu odborného vzdelávania, ako to vyplýva z článku 165 ods. 1 ZFEÚ a článku 166 ods. 1 ZFEÚ, nič to nemení na tom, že pri výkone tejto právomoci musia členské štáty dodržiavať právo Únie, najmä pokiaľ ide o ustanovenia týkajúce sa slobody usadiť sa (rozsudok zo 7. septembra 2022, Cilevičs a i., C-391/20, EU:C:2022:638, body 58 a 59, ako aj citovaná judikatúra).

48 V tejto súvislosti článok 49 prvý odsek ZFEÚ stanovuje, že v rámci ustanovení, ktoré sú uvedené v kapitole 2 hlave IV tretej časti Zmluvy o FEÚ, sa zakazujú obmedzenia slobody usadiť sa pre štátnych príslušníkov jedného členského štátu na území iného členského štátu. Za obmedzenia slobody usadiť sa treba považovať všetky opatrenia, ktoré zakazujú výkon slobody zaručenej článkom 49 ZFEÚ, bránia jej alebo ju robia menej atraktívnou (rozsudok zo 7. septembra 2022, Cilevičs a i., C-391/20, EU:C:2022:638, body 60 a 61, ako aj citovaná judikatúra).

49 V prejednávanej veci je síce pravda, že štátni príslušníci iných členských štátov než Litovskej republiky sa môžu usadiť na jej území a poskytovať tam v rámci súkromného vzdelávacieho zariadenia vzdelávacie programy v inom ako litovskom jazyku, takáto možnosť je však v zásade podmienená splnením jazykovej požiadavky stanovenej platnou právnou úpravou. Práve z dôvodu nedodržania tejto požiadavky tak VKI v uznesení z 26. mája 2022 nariadila VTM, aby jej učitelia a jej administratívni pracovníci, ktorí sú v pravidelnej komunikácii s verejnosťou a správnymi orgánmi, preukázali ovládanie litovského jazyka kategórie II.

50 Vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, však môže z dôvodu obmedzení, ktoré môže spôsobiť pri prijímaní riadne kvalifikovaného personálu, znížiť atraktívnosť zriaďovania a prevádzkovania vzdelávacieho zariadenia v Litve štátnymi príslušníkmi iných členských štátov, ktorých cieľom je poskytovať vzdelávacie programy v inom ako litovskom jazyku, čo predstavuje obmedzenie slobody usadiť sa.

O odôvodnení obmedzenia slobody zaručenej v článku 49 ZFEÚ

51 Podľa ustálenej judikatúry môže byť obmedzenie slobody usadiť sa prípustné iba pod podmienkou, že je v prvom rade odôvodnené naliehavým dôvodom všeobecného záujmu a v druhom rade, že rešpektuje zásadu proporcionality, čo znamená, že je spôsobilé koherentne a systematicky zabezpečiť dosiahnutie sledovaného cieľa a že nejde nad rámec toho, čo je na jeho dosiahnutie nevyhnutné a že nie je neprimerané vo vzťahu k tomuto cieľu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. septembra 2022, Cilevičs a i., C-391/20, EU:C:2022:638, bod 65, ako aj citovanú judikatúru).

52 V prejednávanej veci, pokiaľ ide o existenciu naliehavého dôvodu všeobecného záujmu, zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, má za cieľ chrániť a podporovať používania úradného jazyka Litovskej republiky, čo predstavuje legitímny cieľ, ktorý môže v zásade odôvodniť obmedzenie základných slobôd stanovených právom Únie (pozri analogicky rozsudok zo 7. septembra 2022, Cilevičs a i., C-391/20, EU:C:2022:638, body 67 až 70, ako aj citovanú judikatúru).

53 Podľa článku 3 ods. 3 štvrtého pododseku ZEÚ, ako aj článku 22 Charty základných práv Európskej únie totiž Únia rešpektuje svoju bohatú kultúrnu a jazykovú rozmanitosť a v súlade s článkom 4 ods. 2 ZEÚ rešpektuje aj národnú identitu svojich členských štátov, ktorej súčasťou je aj ochrana úradného jazyka dotknutého členského štátu (rozsudok zo 7. septembra 2022, Cilevičs a i., C-391/20, EU:C:2022:638, bod 68, ako aj citovaná judikatúra).

54 Pokiaľ ide o otázku, či je vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, vhodná na zabezpečenie dosiahnutia legitímneho cieľa ochrany a podpory litovského jazyka, či nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné na jeho dosiahnutie, a či nie je neprimeraná tomuto cieľu, v konečnom dôsledku prináleží vnútroštátnemu súdu, ktorý má ako jediný právomoc posúdiť skutkový stav sporu vo veci samej a vykladať vnútroštátnu právnu úpravu, aby určil, či a v akom rozsahu takáto právna úprava spĺňa tieto požiadavky (pozri analogicky rozsudok zo 7. septembra 2022, Cilevičs a i., C-391/20, EU:C:2022:638, bod 72, ako aj citovanú judikatúru).

55 Súdny dvor, ktorý bol požiadaný, aby vnútroštátnemu súdu poskytol užitočnú odpoveď, má však na základe informácií vyplývajúcich zo spisu v spore vo veci samej, ako aj z písomných pripomienok, ktoré mu boli predložené, právomoc poskytnúť mu usmernenia, ktoré mu umožnia rozhodnúť (pozri analogicky rozsudok zo 7. septembra 2022, Cilevičs a i., C-391/20, EU:C:2022:638, bod 73, ako aj citovanú judikatúru).

56 V tejto súvislosti treba po prvé konštatovať, že taká právna úprava členského štátu, o akú ide vo veci samej, sa zdá byť vhodná na zabezpečenie dosiahnutia cieľa ochrany a podpory úradného jazyka tohto členského štátu. Takáto právna úprava totiž podporuje používanie uvedeného jazyka osobami, na ktoré sa vzťahuje táto jazyková požiadavka, vo vzťahoch so svojimi žiakmi, rodičmi žiakov a širokou verejnosťou, ako aj, pokiaľ ide konkrétne o administratívnych pracovníkov, s vnútroštátnymi správnymi orgánmi.

57 Je pravda, že túto právnu úpravu možno považovať za spôsobilú zaručiť tento cieľ len vtedy, ak skutočne zodpovedá záujmu na jeho dosiahnutí a ak sa uplatňuje koherentne a systematicky (rozsudok zo 7. septembra 2022, Cilevičs a i., C-391/20, EU:C:2022:638, bod 75, ako aj citovaná judikatúra).

58 Zdá sa, že o takýto prípad ide v prejednávanej veci, pretože ako vyplýva zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, sa uplatňuje nielen na všetky vzdelávacie zariadenia nachádzajúce sa v Litve, ale aj na všetkých pracovníkov týchto zariadení, ktorých práca zahŕňa najmä pravidelnú komunikáciu s inými osobami a potrebu vyplniť úradné formuláre.

59 Po druhé, pokiaľ ide o nevyhnutnosť vnútroštátnej právnej úpravy, o ktorú ide vo veci samej, a najmä o jazykovú požiadavku, ktorú obsahuje, treba pripomenúť, že opatrenia obmedzujúce základnú slobodu nemožno odôvodniť, ak sledovaný cieľ možno dosiahnuť menej obmedzujúcimi opatreniami (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. septembra 2022, Cilevičs a i., C-391/20, EU:C:2022:638, bod 81, ako aj citovanú judikatúru).

60 V tejto súvislosti, hoci členské štáty disponujú širokou mierou voľnej úvahy pri výbere opatrení, ktorými by bolo možné dosiahnuť ciele ich politiky spočívajúce v ochrane úradného jazyka, keďže takáto politika je prejavom národnej identity v zmysle článku 4 ods. 2 ZEÚ, táto miera voľnej úvahy nemôže odôvodňovať prípady vážneho porušenia práv, ktoré jednotlivcom vyplývajú z ustanovení Zmlúv zaručujúcich ich základné slobody (rozsudok zo 7. septembra 2022, Cilevičs a i., C-391/20, EU:C:2022:638, bod 83, ako aj citovaná judikatúra).

61 V prejednávanej veci, a hoci Litovská republika chce zabezpečiť, ako vyplýva z jej právnej úpravy, vysokú úroveň ochrany a podpory svojho úradného jazyka, nie je preukázané, ako uviedol generálny advokát v bode 54 svojich návrhov, že by menej obmedzujúce opatrenia, než je jazyková požiadavka, o ktorú ide vo veci samej, mohli zabezpečiť rovnakú úroveň účinnosti pri dosahovaní takéhoto cieľa.

62 Zdá sa teda, že jazyková požiadavka, o ktorú ide vo veci samej, sama osebe spĺňa podmienku nevyhnutnosti.

63 Pri skúmaní tejto podmienky je však potrebné zohľadniť aj spôsoby dokazovania vyžadované vnútroštátnou právnou úpravou na preukázanie splnenia tejto jazykovej požiadavky.

64 V tejto súvislosti vnútroštátny súd v rámci svojej odpovede na žiadosť o informácie uvedenú v bode 27 tohto rozsudku uviedol, že vnútroštátna právna úprava stanovuje, že osoba, ktorá chce preukázať, že ovláda litovský jazyk na požadovanej úrovni, je povinná predložiť osvedčenie vydané Nacionalinė švietimo agentūra (Národná agentúra pre vzdelávanie, Litva) na základe jazykových skúšok organizovaných na litovskom území.

65 Je pravda, že predloženie osvedčenia môže predstavovať kritérium umožňujúce posúdiť požadované jazykové znalosti (pozri analogicky rozsudok z 5. februára 2015, Komisia/Belgicko, C-317/14, EU:C:2015:63, bod 27). Skutočnosť, že uchádzač o zamestnanie v súkromnom vzdelávacom zariadení nemôže preukázať splnenie predpísanej jazykovej požiadavky inak ako získaním takého osvedčenia, aké vyžaduje litovská právna úprava, sa však javí ako prekračujúca rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného legitímneho cieľa, pretože vylučuje akékoľvek zohľadnenie úrovne znalosti, ktorú by bolo možné predpokladať na základe osvedčenia

alebo diplomu získaného v inom členskom štáte, vzhľadom na povahu a dĺžku štúdií, ktorých úspešné ukončenie potvrdzuje (pozri analogicky rozsudok z 5. februára 2015, Komisia/Belgicko, C-317/14, EU:C:2015:63, bod 29).

66 Za týchto podmienok sa zdá, že vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, ktorá ukladá osobám, na ktoré sa vzťahuje, na účely preukázania toho, že majú požadovanú úroveň ovládania úradného jazyka, aby predložili osvedčenie vydané orgánom dotknutého členského štátu na základe jazykových skúšok organizovaných na jeho území, presahuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie jej legitímneho cieľa, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

67 Po tretie, pokiaľ ide o primeranosť v užšom zmysle slova v súvislosti s vnútroštátnou právnou úpravou, o akú ide vo veci samej, je potrebné pripomenúť, že cieľ všeobecného záujmu, akým je ochrana a podpora úradného jazyka, nemožno dosiahnuť prostredníctvom vnútroštátneho opatrenia bez toho, aby sa zohľadnila skutočnosti, že tento cieľ musí byť v súlade so základnými právami a zásadami, ktorých sa toto opatrenie týka, ako sú uvedené v Zmluvách, a to tak, že sa dosiahne rovnováha medzi týmto cieľom všeobecného záujmu na jednej strane a dotknutými právami a zásadami na druhej strane, aby sa zabezpečilo, že nevýhody spôsobené uvedeným opatrením nebudú vo vzťahu k sledovaným cieľom neprimerané (pozri analogicky rozsudok z 18. decembra 2025, Slagelse Almennyttige Boligselskab, Afdeling Schackenborgvænge, C-417/23, EU:C:2025:1017, bod 168).

68 Ak teda členský štát chce na účely ochrany a podpory svojho úradného jazyka uložiť učiteľom a niektorým administratívnym pracovníkom súkromných vzdelávacích zariadení jazykové požiadavky, prináleží mu náležite vyvážiť tento cieľ všeobecného záujmu a práva vyplývajúce z článku 49 ZFEÚ. Takéto vyvážené zohľadnenie by sa napríklad dosiahlo prostredníctvom vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá by stanovovala možnosť postupného dosiahnutia požadovanej úrovne ovládania úradného jazyka po prijatí do zamestnania, zmiernenie požadovanej úrovne ovládania jazyka v závislosti od dĺžky zamestnania alebo zavedenie výnimky z tejto jazykovej požiadavky, odôvodnenej primeranými okolnosťami, najmä, ak sa na voľné pracovné miesto neprihlási žiadny plne kvalifikovaný uchádzač (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. septembra 2022, Cilevičs a i., C-391/20, EU:C:2022:638, body 84 a 85).

69 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že jazyková požiadavka, o akú ide vo veci samej, sa vzťahuje na všetkých učiteľov a členov administratívneho personálu, ktorí sú v pravidelnej komunikácii s verejnosťou a správnymi orgánmi a sú zamestnaní v súkromnom vzdelávacom zariadení, a to od momentu nástupu do zamestnania a bez ohľadu na dĺžku trvania ich pracovnej zmluvy bez toho, aby boli v tejto súvislosti stanovené výnimky alebo úľavy.

70 Z toho vyplýva, že vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, zrejme nespĺňa zásadu proporcionality v užšom zmysle slova, keďže sa zdá byť neprimeraná vo vzťahu k sledovanému cieľu, čo prináleží posúdiť vnútroštátnemu súdu.

71 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 49 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že v situácii, ktorá spadá do jeho pôsobnosti, nebráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej súkromné vzdelávacie zariadenie, ktoré v inom jazyku, než je úradný jazyk tohto členského štátu, poskytuje medzinárodný program sekundárneho vzdelávania a programy International Baccalaureate pre prvý a druhý stupeň, je povinné overiť, či jeho učitelia a administratívni pracovníci, ktorí sú v pravidelnej komunikácii s verejnosťou a správnymi orgánmi, spĺňajú požiadavku ovládania tohto úradného jazyka na stredne pokročilej úrovni, pod

podmienkou, že táto právna úprava je odôvodnená cieľom ochrany a podpory uvedeného úradného jazyka a je nevyhnutná a primeraná na dosiahnutie tohto cieľa. Táto podmienka nie je splnená, ak sa uvedená právna úprava, bez možnosti výnimky alebo úľavy, vzťahuje na všetky osoby, ktorých sa týka, a ukladá im povinnosť, aby požadovanú úroveň ovládania úradného jazyka preukázali osvedčením vydaným orgánom príslušného členského štátu na základe jazykových skúšok organizovaných na jeho území.

O tretej otázke

72 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 53 ods. 1 smernice 2005/36 vykladať v tom zmysle, že v situácii, ktorá spadá do jej pôsobnosti, bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sa na učiteľov súkromného vzdelávacieho zariadenia, ktoré v inom ako úradnom jazyku tohto členského štátu poskytuje medzinárodný program sekundárneho vzdelávania a programy International Baccalaureate pre prvý a druhý stupeň, vzťahuje požiadavka ovládania tohto úradného jazyka na stredne pokročilej úrovni.

73 Treba pripomenúť, že podľa článku 2 ods. 1 prvého pododseku smernice 2005/36 sa táto smernica uplatňuje voči všetkým štátnym príslušníkom členského štátu, ktorí si želajú vykonávať regulované povolanie v inom členskom štáte, ako je členský štát, v ktorom získali svoje odborné kvalifikácie.

74 Okrem toho podľa článku 53 ods. 1 tejto smernice odborníci využívajúci odbornú kvalifikáciu musia mať znalosť jazykov potrebnú na výkon povolania v hostiteľskom členskom štáte.

75 V prejednávanej veci tak prináleží najprv vnútroštátnemu súdu, aby na účely overenia, či spor vo veci samej spadá do pôsobnosti článku 53 ods. 1 smernice 2005/36, overil, či učitelia VTM, ktorí nie sú litovskými štátnymi príslušníkmi, získali svoju odbornú kvalifikáciu v iných členských štátoch ako Litovskej republike a či im v tomto poslednom uvedenom členskom boli uznané tieto odborné kvalifikácie.

76 S výhradou tohto zistenia sa treba domnievať, že vzhľadom na význam, ktorý má vzdelávanie na účely uskutočňovania politiky, ktorej cieľom je ochrana a podpora jazyka členského štátu, a na skutočnosť, že učitelia zohrávajú rozhodujúcu úlohu nielen v rámci vzdelávania, ktoré poskytujú, ale aj prostredníctvom svojej účasti na každodennom živote školy a privilegovaných vzťahov, ktoré udržujú so svojimi žiakmi, požiadavka ovládania úradného jazyka členského štátu, v ktorom vykonávajú svoje povolanie, môže byť považovaná za podmienku zodpovedajúcu jazykovým znalostiam potrebným na výkon ich povolania v zmysle článku 53 ods. 1 smernice 2005/36 (pozri analogicky rozsudok z 28. novembra 1989, Groener, C-379/87, EU:C:1989:599, body 19 až 21).

77 Treba však zohľadniť skutočnosť, že smernica 2005/36 sa má vykladať s prihliadnutím na základné slobody zaručené právom Únie, najmä článkom 49 ZFEÚ, za predpokladu, ako je to vo veci samej, keď právna úprava členského štátu ukladá vzdelávacím zariadeniam so sídlom na jeho území povinnosť zabezpečiť, aby ich učitelia spĺňali určitú jazykovú požiadavku.

78 Súlad takejto právnej úpravy s článkom 53 ods. 1 smernice 2005/36 v spojení s článkom 49 ZFEÚ sa teda musí posúdiť podľa rovnakých kritérií, ako sú kritériá uplatniteľné na posudzovaní súladu tejto právnej úpravy s článkom 49 ZFEÚ, uvedené v bodoch 51 až 68 tohto rozsudku, čo predpokladá overenie, či je uvedená právna úprava odôvodnená cieľom ochrany a podpory úradného jazyka dotknutého členského štátu a či je nevyhnutná a primeraná na dosiahnutie tohto cieľa.

79 Pre úplnosť treba uviesť, že článok 53 ods. 3 smernice 2005/36 stanovuje, že kontroly, ktorých cieľom je overiť dodržiavanie povinnosti uvedenej v odseku 1 tohto článku, sa môžu používať v súvislosti s inými povolaniami ako tie, ktoré majú vplyv na bezpečnosť pacientov, len ak existujú „vážne a konkrétne pochybnosti“ o dostatočných odborných jazykových znalostiach vo vzťahu k odborným činnostiam, ktoré zamýšľa vykonávať.

80 Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody treba na tretiu otázku odpovedať tak, že článok 53 ods. 1 smernice 2005/36 v spojení s článkom 49 ZFEÚ treba vykladať v tom zmysle, že v situácii, ktorá spadá do jeho pôsobnosti, nebráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sa na učiteľov súkromného vzdelávacieho zariadenia, ktoré v inom ako úradnom jazyku tohto členského štátu poskytuje medzinárodný program sekundárneho vzdelávania a programy International Baccalaureate pre prvý a druhý stupeň, vzťahuje požiadavka ovládania tohto úradného jazyka na stredne pokročilej úrovni, pod podmienkou, že táto právna úprava je odôvodnená cieľom ochrany a podpory tohto úradného jazyka a že je nevyhnutná a primeraná na dosiahnutie tohto cieľa. Táto podmienka nie je splnená, ak sa uvedená právna úprava, bez možnosti výnimky alebo úľavy, vzťahuje na všetky osoby, ktorých sa týka, a ukladá im povinnosť, aby požadovanú úroveň ovládania úradného jazyka preukázali osvedčením vydaným orgánom príslušného členského štátu na základe jazykových skúšok organizovaných na jeho území.

O trovách

81 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

1. **Článok 49 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že sa uplatňuje na situáciu súkromného vzdelávacieho zariadenia so sídlom v členskom štáte a na ktorého základnom imaní má štátny príslušník iného členského štátu podiel, ktorý mu dáva určitý vplyv na jeho rozhodnutia a umožňuje mu určovať jeho činnosti, ak toto zariadenie v členskom štáte, v ktorom má sídlo, poskytuje za odplatu medzinárodný program sekundárneho vzdelávania, ako aj programy International Baccalaureate pre prvý a druhý stupeň.**

2. **Článok 49 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že v situácii, ktorá spadá do jeho pôsobnosti, nebráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej súkromné vzdelávacie zariadenie, ktoré v inom jazyku, než je úradný jazyk tohto členského štátu, poskytuje medzinárodný program sekundárneho vzdelávania a programy International Baccalaureate pre prvý a druhý stupeň, je povinné overiť, či jeho učitelia a administratívni pracovníci, ktorí sú v pravidelnej komunikácii s verejnosťou a správnymi orgánmi, spĺňajú požiadavku ovládania tohto úradného jazyka na stredne pokročilej úrovni, pod podmienkou, že táto právna úprava je odôvodnená cieľom ochrany a podpory uvedeného úradného jazyka a je nevyhnutná a primeraná na dosiahnutie tohto cieľa. Táto podmienka nie je splnená, ak sa uvedená právna úprava, bez možnosti výnimky alebo úľavy, vzťahuje na všetky osoby, ktorých sa týka, a ukladá im povinnosť, aby**

požadovanú úroveň ovládania úradného jazyka preukázali osvedčením vydaným orgánom príslušného členského štátu na základe jazykových skúšok organizovaných na jeho území.

3. **Článok 53 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES zo 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií, v znení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/55/EÚ z 20. novembra 2013, v spojení s článkom 49 ZFEÚ treba vykladať v tom zmysle, že v situácii, ktorá spadá do jeho pôsobnosti, nebráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sa na učiteľov súkromného vzdelávacieho zariadenia, ktoré v inom ako úradnom jazyku tohto členského štátu poskytuje medzinárodný program sekundárneho vzdelávania a programy International Baccalaureate pre prvý a druhý stupeň, vzťahuje požiadavka ovládania tohto úradného jazyka na stredne pokročilej úrovni, pod podmienkou, že táto právna úprava je odôvodnená cieľom ochrany a podpory tohto úradného jazyka a že je nevyhnutná a primeraná na dosiahnutie tohto cieľa. Táto podmienka nie je splnená, ak sa uvedená právna úprava, bez možnosti výnimky alebo úľavy, vzťahuje na všetky osoby, ktorých sa týka, a ukladá im povinnosť, aby požadovanú úroveň ovládania úradného jazyka preukázali osvedčením vydaným orgánom príslušného členského štátu na základe jazykových skúšok organizovaných na jeho území.**

Podpisy